

TŪRISMA INFRASTRUKTŪRAS NOZARES PPP PROJEKTU IEVIEŠANU VEICINOŠIE UN IEROBEŽOJOŠIE FAKTORI

Kopējais kultūras infrastruktūras stāvoklis lielākajā daļā Latvijas teritorijas un Rīgā ir neapmierinošs, jo sliktā stāvoklī ir ne tikai ēkas, kas nodrošina kultūras pakalpojumu pamatfunkcijas, bet arī citi ar to saistītie infrastruktūras elementi, kam jānodrošina to pilnvērtīga funkcionēšana. Kultūras objekti, to skaitā kultūras pieminekļi, daudzus gadus ir bijuši atstāti novārtā. Finanšu līdzekļu trūkuma apstākļos atbildīgās institūcijas tos ir apsaimniekojušas acīmredzami neefektīvi, jo ēku stāvoklis lielākoties ir nožēlojams. Pie izņēmumiem ir jāpieskaita tikai daži objekti, piemēram, Rundāles pils, kuras kopumā atzīstamais stāvoklis ir nevis valsts veiksmīgas apsaimniekošanas un nodrošinātu investīciju, bet gan atsevišķu cilvēku personiskā entuziasma nopelns.¹

PPP PROJEKTU REALIZĀCIJU VEICINOŠIE FAKTORI

Pētījuma ietvaros tūrisma infrastruktūras nozarē tika identificēti šādi PPP projektu ieviešanu veicinošie faktori:

- Uzņēmēji ir viennozīmīgi gatavi piedāvāt idejas un investīcijas tūrisma infrastruktūras nozares attīstībai objektos, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā;
- Lielā mērā ir apzināti iespējamie tūrisma infrastruktūras objekti pašvaldībās;
- Tūrisma infrastruktūras attīstības projektu diapazons gan pēc finansējuma, gan piedāvāto pakalpojumu klāsta ir pietiekami plašs, kas nozīmē, ka ir plašākas iespējas izmantot PPP;^o
- Tūrisma pakalpojumu realizācijā PPP ietvaros var iesaistīties dažāda mēroga pašvaldības ar atšķirīgu finansējuma apjomu, izvēloties atbilstošu tūrisma pakalpojumu attīstīšanu un PPP veidu;
- Atsevišķu tūrisma pakalpojumu pieprasījums konkrētos reģionos vai pilsētās ir liels, kas arī nosaka virzienu konkrētu projektu attīstībai;
- Banku sektora pozitīvā attieksme un aizdevumu nodrošināšana PPP projektu realizēšanai. Lai veicinātu kredītiestāžu uzticību, jānodrošina sadarbība un informācijas apmaiņa starp galvenajām PPP politikas īstenošanas valsts institūcijām un bankas sektoru;
- Arvien palielinās informācijas daudzums un kvalitāte par Latvijas kultūras mantojumu internetā. Uzsākts apjomīgs nacionālā kultūras mantojuma krājuma digitalizēšanas projekts – muzeju, arhīvu un bibliotēku krājuma elektronisko resursu izveide;
- Attīstoties infrastruktūrai reģionos, veidojas izdevības attīstīt tūrisma pakalpojumus.

PPP PROJEKTU REALIZĀCIJU IEROBEŽOJOŠIE / KAVĒJOŠIE FAKTORI

Pētījuma ietvaros tūrisma infrastruktūras nozarē tika identificēti šādi PPP projektu ieviešanu ierobežojošie/kavējošie faktori:

- Tūrisma nozare ir daudzšķautnaina un konkrētu projektu realizācijā var būt iesaistītas vienlaicīgi visu līmeņu pārvaldes un plānošanas institūcijas;
- Publiskais sektors (valsts un pašvaldības) ir visai piesardzīgs un nereti neieinteresēts attiecībā uz sadarbību ar privāto sektoru. Tam par iemeslu varētu būt informācijas trūkums par publiskās un privātās partnerības piedāvātajām iespējām vai arī konservatīvais darbības stils;

¹ Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2006.-2008.gadam.

- Tūrisma nozare ir cieši saistīta un atkarīga no saistīto nozaru realizētajiem un plānotajiem projektiem – ceļu infrastruktūra, komunikāciju infrastruktūra, valsts nozīmes objektu būvniecība, transporta organizācija vietējā un starptautiskā mērogā u.c.;
- Pašvaldības visbiežāk izvēlas tās īpašumā esošos kultūras, izglītības, sporta un citus objektus pārdot izolē, tādā veidā īsā laikā gūstot finansu līdzekļus pašvaldību darbības nodrošināšanai, nevis attīstīt objektus sabiedrības pakalpojumu nodrošināšanai un reģiona attīstībai;
- Projektu realizāciju ierobežo informācijas trūkums (gan publiskajam, gan privātajam partnerim) gan par objektiem, kurus varētu attīstīt PPP ietvaros, gan tiesisko regulējumu attiecībā uz PPP;
- Neliela pieredze PPP projektu realizācijā tūrisma infrastruktūras nozarē Latvijā. Tādēļ trūkst piemēru, lai potenciālie projektu realizētāji varētu izvērtēt šādu projektu priekšrocības un trūkumus;
- Lai nodrošinātu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un turpmāku izmantošanas iespēju, Latvijā ir izveidots aptverošs institūciju tīkls, taču to infrastruktūra ir novecojusi un atrodas tehniski sliktā stāvoklī, tādējādi nespējot nodrošināt mantojuma kvalitatīvu un drošu saglabāšanu un ierobežojot mantojuma fizisko pieejamību. Trūkst līdzekļu mantojuma restaurēšanai un pētniecībai;

Objektu privatizācijas process sabiedrībā radījis negatīvu attieksmi pret privātā sektora iesaistīšanos kopīgu projektu realizācijā. Arī pašvaldības, galvenokārt nepietiekamo zināšanu dēļ, izvairās no PPP izmantošanas iespējām, jo baidās zaudēt kontroli pār tās rīcībā esošiem sabiedrībai nozīmīgiem objektiem.